

Polítiques de Joventut

2

4 La història de la Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia ha estat contínuament
6 lligada als joves i a les polítiques de joventut. Des de la seva creació la
8 Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia ha treballat per a l'ampliació i la millora de
les polítiques de joventut pràcticament inexistentes en el moment de la seva
constituïció. Les aliances establertes amb altres entitats que donen lloc a la
creació del Moviment Laic i Progressista han aprofundit en aquesta centralitat.

10

12 Al llarg d'aquests anys la Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia ha donat punts
de referència en el món de les polítiques de joventut no només en l'àmbit català
sinó també en l'àmbit estatal. Això ha estat possible atesa la seva particular
aproximació a les polítiques de joventut a partir de l'anàlisi i reivindicació de
l'accent d'aquestes en els aspectes nuclears de les condicions de vida dels
16 joves.

18 Tanmateix, per aclarir quin és el posicionament de la Fundació Francesc Ferrer
i Guàrdia en relació a les polítiques de joventut cal contextualitzar alguns
20 conceptes.

22 En primer lloc, cal revisar què entenem per *joventut* i si això és el mateix que
parlar *dels i les joves*. Comunament es consideren com a joves el conjunt de
24 persones compreses entre una franja d'edat determinada. El Pla Nacional de la
Joventut de Catalunya 2010 estableix que les polítiques de joventut s'adreçaran
26 a les persones entre 15 i 29 anys (fins a 34 quan es refereixen a temes de
treball i habitatge) establint així el lílindar del que ara per ara, l'administració
28 catalana entén per joventut. Aquest document rector de les polítiques de
joventut del nostre país considera que les persones compreses en aquesta
30 franja d'edat comparteixen una sèrie de condicions i característiques que les
fan susceptibles de ser tractades sota un mateix tipus de pautes. Tanmateix,
32 podem imaginar que la realitat d'un jove de 15 anys pot ser més propera a la
d'un adolescent de 13 que a la d'un jove de 25. A més, aquest lílindar no és
34 estàtic ni fix. A mesura que la realitat social varia també es modifica el període
segons el qual establím que un grup de població determinat es considera jove,
36 modificant-se també en el que queda recollit en els documents rectors de les
polítiques de joventut.

38

40 De la mateixa manera que entre joves de diverses edats trobem diferències
significatives, hi ha altres eixos que marquen divergències entre uns i unes
joves i altres, el gènere, l'ètnia i la classe social són elements que introdueixen
42 fragmentació en el concepte de joventut, per la qual cosa optem per parlar dels
joves (recollint per tant, l'heterogeneïtat com a una de les característiques
44 constitutives de la seva conceptualització) en lloc de parlar de "la joventut". Ens
trobem així amb una definició construïda, en certa manera arbitrària. Tenint en
46 compte aquestes precaucions, considerem, tanmateix, que podem continuar
parlant dels joves, doncs si bé les diferències que trobem en el col·lectiu són
48 remarcables ho són més les característiques i condicions que comparteixen.
Socialment assignem a aquest col·lectiu una sèrie de funcions i delimitem el
50 seu marc d'actuació. Per entendre'ns posarem alguns exemples: en l'àmbit

52 legal s'estableix que l'ensenyament és obligatori fins als 16 anys, és també a
partir d'aquesta edat quan es permet l'accés dels joves al treball; es pot exigir
54 "Responsabilitat penal" als i les adolescents i als i les joves a partir dels 14; el
dret a vot es pot exercir a partir dels 18 anys, etc. Aquest marc estableix
56 possibilitats i límits en el desenvolupament dels joves. En funció de la manera
que definim els joves i d'allò que s'espera d'ells i elles la societat assigna una
58 sèrie de recursos per al desenvolupament d'unes o unes altres àrees
l'assignació i orientació d'aquests recursos és el que definirem com a polítiques
de joventut en un sentit ample.

60
62 Hi ha un debat obert sobre si les polítiques de joventut són exclusivament
aquelles que es porten a terme des dels sectors de joventut de les diferents
64 administracions o si són aquelles adreçades, o que tenen impacte sobre els i
les joves independentment del sector de l'administració des del qual es
desenvolupin. Des de la Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia abordem el
66 tractament de les polítiques de joventut des de la perspectiva més àmplia, és a
dir, des del posicionament en relació a totes aquelles mesures que afecten els i
68 les joves independentment de l'àmbit que les impulsi. Aquest plantejament
imprimeix un caràcter obligadament transversal a les polítiques de joventut.

70
72 Com dèiem anteriorment, la interpretació que fem de què vol dir ser jove així
com de les funcions que se'ls assignen, determinen l'orientació de les
polítiques de joventut. En el nostre país dos enfocaments, defensats
74 habitualment per administracions diferents, han estat tradicionalment
enfrentats. D'una banda, i sent reduccionistes, l'abastament teoritzada "nova
76 condició juvenil" situa el debat en la idea que la joventut constitueix una etapa
plena de la vida i per tant les polítiques de joventut han de garantir el gaudi
78 d'aquesta etapa; d'aquesta concepció es desprenen les polítiques afirmatives.

80 De l'altra, hi ha la concepció de la joventut com a etapa de transició segons la
qual la suposada "*nova condició juvenil*" (allargament del procés d'emancipació,
82 recerca de la identificació personal en l'esfera de l'oci, experimentació, etc.) és
principalment una conseqüència adaptativa fruit de les dificultats de completar
84 el procés d'emancipació. Aquestes dificultats són el resultat de les condicions
en el mercat (tant de treball com d'habitatge) que limita o impossibilita el
86 desenvolupament del projecte de vida d'un bon nombre de joves. Com dèiem
anteriorment, no tots els joves s'enfronten amb els mateixos recursos a les
88 constriccions del mercat. Com apunten els sociòleg Furlong i Cartmel, "*... no hi
ha gaire proves que la classe social exerceixi menys influència en la
90 predeterminació de les oportunitats individual [...] El fet de pertànyer a una
classe social encara té molta influència en la consecució d'oportunitats de vida
92 per a les persones. No obstant això, a conseqüència de la fragmentació de les
estructures socials, les identitats col·lectives han esdevingut més fràgils*".¹

94
96 D'aquesta concepció, de la qual participa la Fundació Francesc Ferrer i
Guàrdia, es desprèn que el principal objecte de les polítiques de joventut ha de
ser facilitar el procés de presa d'autonomia dels joves, ha de ser garantir i
98 facilitar el procés d'emancipació. El resultat d'aquesta concepció són les

¹ Furlong, A., Cartmel, F. "Els contextos canviants de la joventut" Observatori Català de la Joventut, Col·lecció Aportacions, Núm. 14. p.6 i p.7

100 polítiques d'emancipació, de les quals la Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia
n'ha estat una precursora. Les polítiques d'emancipació per tant, són aquelles
102 que atenen els principals problemes dels joves des del reconeixement de
els elements centrals de les polítiques de joventut hauran de centrar-se en
104 garantir una educació de qualitat, que redueixi les desigualtats entre classes
socials, aconseguir la millora de les condicions de treball dels joves, garantir
106 l'accés a l'habitatge i promoure i facilitar espais de participació.

108 El paper de la Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia en el desenvolupament de
les polítiques de joventut és múltiple:

110

112 **Oferir punts de referència ideològica en la definició de les polítiques de joventut**

114 La FFiG ha estat tradicionalment un agent cabdal en la generació de discurs al
nostre país sobre quines han de ser les polítiques de joventut des d'una
116 perspectiva laica i progressista. Progressista perquè el seu objectiu és la
millora de les condicions de vida dels joves des de la reducció de les
118 desigualtats *"i laica, perquè analitzem de forma racional les causes dels
problemes i intentem canviar les coses en benefici dels joves. Una visió laica
120 que insisteix en l'arrel dels possibles problemes, intentant incentivar respostes
que afavoreixin el procés d'autodeterminació dels individus afectats."*²

122

Així un dels principals objectius de la FFiG serà:

- 124 - **La generació de debat públic i l'elaboració de discurs sobre les
polítiques de joventut de caràcter laic i progressista des de la
126 vocació d'incidència a nivell català i estatal**

128 **Observatori de la realitat juvenil**

130 Els plantejaments discursius de la FFiG han partit sempre d'una anàlisi acurada
de la realitat juvenil. Els estudis sobre joventut ens han permès disposar de
l'evidència empírica a partir de la qual elaborar les nostres teories. Alhora, el
132 coneixement de les condicions de vida dels i les joves ha permès als agents
responsables del desenvolupament de les polítiques públiques disposar d'un
134 coneixement científic imprescindible per a definir o redefinir les polítiques
desenvolupades per tal d'ajustar-les a les necessitats reals de la població a la
136 qual s'adrecen.

138 En aquest sentit els objectius de la fundació són:

- 140 - **Fer d'observadors de la realitat juvenil a partir de l'anàlisi de les
seves condicions de vida**
- 142 - **Realitzar estudis sobre joventut que permetin orientar les polítiques
de joventut**

144

² Serrano, J. "L'emancipació dels joves catalans. El camí que cal recórrer" Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia on-line a www.laic.org p. 6

Assessorament, formació i suport als agents encarregats de desenvolupar les polítiques de joventut

En tant que referents de les polítiques de joventut, la FFiG també pot realitzar tasques de suport i assessorament als encarregats de desenvolupar les polítiques de joventut (ja sigui tècnics, polítics, o especialistes en la temàtica). El bagatge adquirit també pot ser transmès a modus de formacions específiques adaptades al col·lectiu demandant.

- **Assessorar i donar suport a diversos organismes i/o administracions en matèria de joventut**
- **Elaborar i desenvolupar formacions específiques sobre polítiques de joventut i/o la realitat juvenil.**

Suport a iniciatives de desenvolupament de les polítiques d'emancipació

Tradicionalment la Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia ha establert aliances amb altres agents amb els quals compartim objectius. En aquest sentit plantejem la possibilitat no només d'establir un treball en xarxa amb aquests, sinó també donar suport a les seves iniciatives.

- **Suport a iniciatives de desenvolupament de les polítiques de joventut per a l'emancipació ja siguin a partir de la realització de projectes conjunts, de finançament d'activitats realitzades per altres entitats, adhesions a campanyes, etc.**